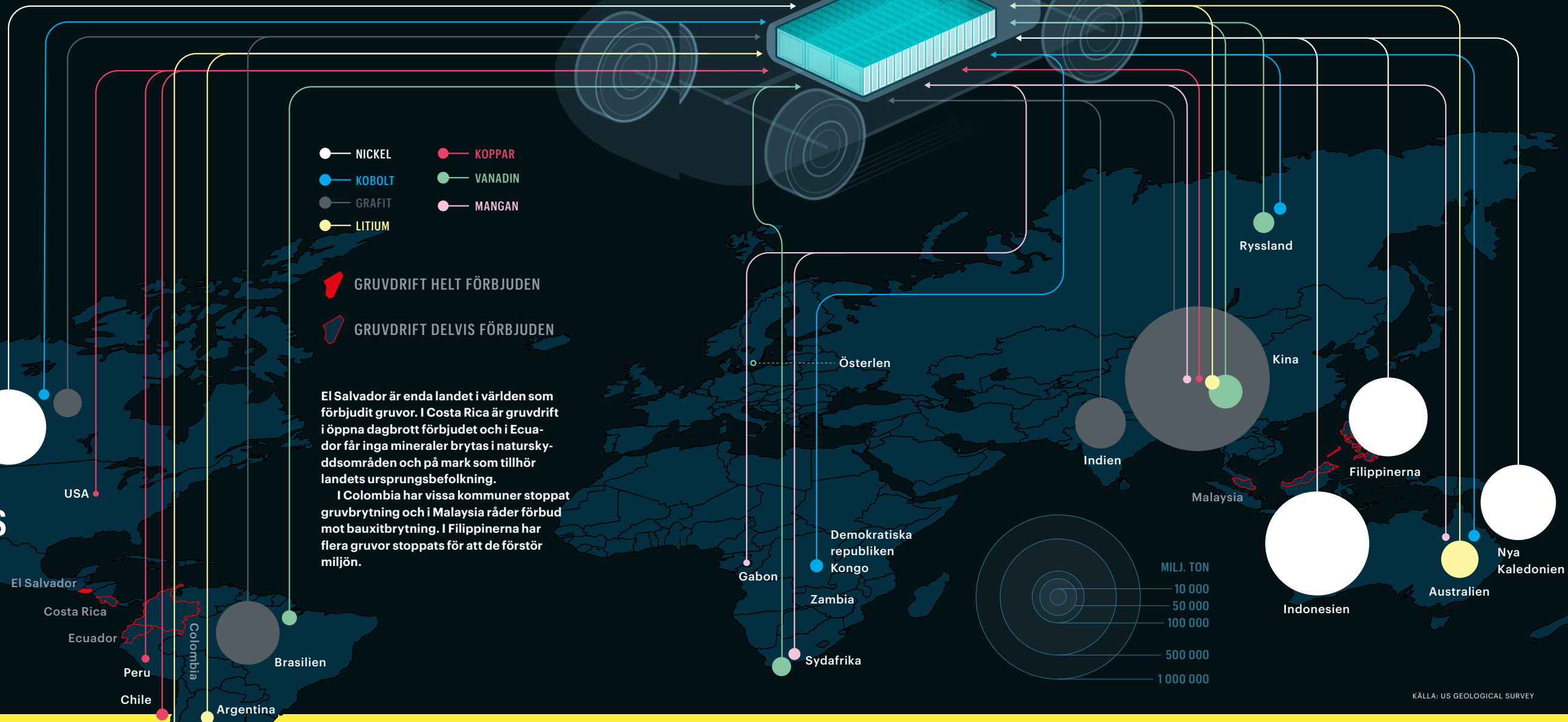

Härifrån kommer elbilarnas metaller

De metaller som ingår i batterier bryts under mycket varierande former. Det kan ske fullt lagligt med höga skatter och lite återbäring till invånarna, illegalt av barnarbetare och under smutsiga förhållanden med miljöfarliga utsläpp. Vissa länder har stoppat gruvbrytning och i södra Sverige säger invånarna nej.

Av Johan Jarnestad

MÄNNISKANS JAKT PÅ METALLER

ZAMBIA

Afrikas näst största kopparproducent med kontinentens två största koppargruvor. Står tillsammans med grannlandet Demokratiska republiken Kongo för en tiondel av all koppars i världen. Har precis höjt skatterna inom gruvsektorn.

KONGO-KINSHASA

Producerar mer koppars än grannlandet Zambia, men den för batterier än mer viktiga metallen kobolt är landets främsta mineral. En femtedel av kobolten bryts i illegala gruvor ofta med hjälp av barnarbete. Har liksom Zambia just höjt skatterna för landets gruvor.

KINA

Storproducent av framför allt vanadin och grafit, men även koppars. Trots att landet har höga miljömål är gruvbrytningen fortfarande smutsig. Batteritillverkarna är helt beroende av landets gruvor.

ÖSTERLEN

Efterfrågan på vanadin har gjort att utländska företag fått upp ögonen för Österlens mineralrika jordar, som alternativ till till exempel Kinas smutsiga gruvbrytning. Andra metaller som sägs gömma sig under åkermarkerna är bly, zink, koppars, järn, silver och guld.

ÅTERVINNING

Nästan alla produkter vi har omkring oss innehåller metaller, men vi är mycket dåliga på att återvinna dem. Till exempel återvinner vi, enligt FN:s miljöorgan UNEP, mindre än 1 procent av all vanadin.

SPÅRBARA METALLER

Det finns i dag en större efterfrågan på spårbara metaller. Konsumenterna vill veta varifrån metallerna i produkterna de köper kommer och hur de har producerats. Har gruvbrytningen varit miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbar?

GLÖMD METALL

I marken under våra fötter och i infrastrukturen runt omkring oss finns uttjänta metaller. Enligt forskare vid Linköpings universitet subventionerar den svenska staten gruvdrift med upp till 700 gånger mer pengar än återvinningen av metaller ger.

RYMDEN OCH HAVEN

Havsbottnen är rik på metaller. Det görs stora investeringar för att försöka bryta metall i haven. Likaså satsas det mycket kapital från den privata sektorn för att leta mineraler på andra planeter och himlakroppar i rymden.